

Kajszi fajták termesztési tapasztalatai Kárpátalján

Máté Gusztáv

Kertészmérnöki alapképzési szak levelező munkarend

Kertészettudományi Intézet/ Gyümölcsstermesztési Tanszék

Belső témavezető: dr. Simon Gergely

Külső témavezető: Sass Krisztián

Szakedolgozatom témájaként a kajszifajták termesztési tapasztalatait választottam Kárpátalja területén. Kutatásom elején célként tűztem ki, hogy megkeressem ezen területen lévő kajszitermesztéssel foglalkozó gazdálkodókat. Több kérdés foglalkoztatott, amire válaszokat szerettem volna kapni. A főbb témakörök: a területi lefedettség, a talajtípusok, a termesztéstechnológia, a fajtahasználat, vélemények az alkalmazott fajtákkal kapcsolatban (íz, minőség), a növényvédelem, a felhasználás és az értékesítés. Ezen kívül érdekelt, hogy a gazdálkodók mennyire elégedettek összességében a kajszitermesztéssel és milyen terveik vannak a jövőt illetően.

A szakirodalmi áttekintés után a kérdőívvel foglalkoztam. A fenti témákkal kapcsolatban kérdéseket fogalmaztam meg kérdőív formájában. A kérdéseket elektronikusan elérhetővé tettem. Ezen kívül személyesen és telefonon kerestem fel kajszitermesztéssel foglalkozókat.

Ezt követően a kérdőív felépítését és az adatok feldolgozását részleteztem.

A beérkezett adatok alapján következtetéseket vontam le:

Területi lefedettség és talajtípusok témakörnél a következő eredményeket kaptam: a gazdálkodók elsődlegesen a Beregszászi, Munkácsi és az Ungvári járásban találhatóak. 52%-a több mint 6 éve foglalkozik kajszitermesztéssel. 86%-a kevesebb mint fél hektáron termeszt kajszit. Az ültetvények 67%-a agyagtalajon van.

Termesztés technológia felmérésnél megfigyelhető volt, hogy a gazdálkodók lassan átállnak az intenzívebb termesztésre a jobb helykihasználást biztosító tengelyes koronákra.

Fajtahasználat és vélemények témánál a következő eredményeket kaptam: a leggyakrabban használt fajták között vannak a magyar és az Ukrajna területén nemesített fajták. 12 gazdálkodónál megtalálható volt a 'Ceglédi óriás'. Ez volt megfigyelhető a gazdálkodók által

preferált fajtáknál is. Az előnyben részesítettek közül az `Ananász curupin` és a `Ceglédi óriás` volt az élen. A harmadik helyen a `Kiotó` szerepelt. A legtöbben, a legjobb ízvilág és minőség területén az `Ananász curupin` fajtát adták meg.

A növényvédelem és a kórokozók és kártevők témakörnél megfigyelhető volt, hogy a gazdálkodók többsége fagyok ellen nem védekezik. Legnagyobb arányban az ültetvényekben a kórokozók vannak jelen. Ezen belül a legtöbb problémát a Monília okozza. A gazdálkodók 67%-a vegyes (integrált) növényvédelmet alkalmaz.

Ezt követően a felhasználás és értékesítéssel foglalkoztam. A felmérés alapján látható volt, hogy a gazdálkodók nagyobb része a saját feldolgozást választja.

A gazdálkodói elégedettségi felmérésnél mindössze három gazdálkodó volt, aki teljes mértékben elégedett a kajszi termesztéssel.

Ezután a gazdálkodók jövőbeni terveivel kapcsolatos adatokat dolgoztam fel. A válaszaikat három kategóriára osztottam. Az első az ültetvény leépítése, a második a nem tervez változtatást, a harmadik pedig az ültetvény bővítése volt. Az eredmények alapján a gazdálkodók 14%-a leépítené az ültetvényét. Egyenlő arányban oszlik meg (43-43%) a vélemény a gazdálkodók között a bővítés és a jelenlegi szint fenntartása között. A rendelkezésre álló adatok alapján a leépítés a nem megfelelő fagyvédelemmel és a gazdálkodók életkorával van összefüggésben. A stagnálás a bizonytalan jövővel, a háborús helyzettel és a gazdálkodók előrehaladott életkorával lehet összefüggésben.

Ezt követően következtetéseket vontam le és javaslatokat tettem.